

Naročnina znaša

za vsa leta 24 kron, pol leta 12 kron, 3 mesece 6 kron.
Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne osira.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovane
plačila se ne sprejemajo in rokoplasi se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: Ulica Torre bianca št. 12.

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konkorsij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konkorsija
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Torre bianca št. 12.
Poštno-hranilnični račun št. 841.652.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Izbija vank dan
tudi ob nedeljah in praznikih) ob 5. uri, ob ponedeljkih ob
9. uri zjutraj.
Prijemne številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink)
mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani,
Nabrežini, Novemestu itd.
Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“,
na Mollu piščole št. 7. — Uradne ure od 2 pop. do 8 zvečer.
Črna oglasa 16 stotink na vrsto peti; poslanice, oamrtice,
javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON št. 870.

Rusko-japonska vojna.

(Brzjavne vesti.)

Japonci pred Port Arturjem zopet odbiti.

LONDON 10. »Daily Telegraph« poroča iz Čifu: Dne 4. avgusta zvečer so napadli Japonci glavne žrte portarturskih trdnjav. Boj, katerega sta se vdeležili tudi dve eskadri, je trajal do jutra drugega dne. Japonci so bili po več naskokih odbiti z ogromnimi izgubami, katere presegajo še one na Volji gori. Rusi so izgubili nad 1000 mož. Sodi se, da je bil ta boj najhujši v sedanji vojni.

Hunguški roparji pod vodstvom japonskih častnikov.

LONDON 10. »Standard« je poročal včeraj iz Tientsina: Kitajski urad zunanjih stvari je priobčil japonskemu odposlancu poročilo nekakega tatarskega generala, da je 400 hunguških roparjev pod vodstvom japonskih častnikov, pripadajočih japonski vojski, prestopilo kitajsko ozemlje. Rusi so proti temu vložili protest ter obdolžili Kitajce, da hodijo na roko Japoncem. Japonski odposlanec je tajil, da bi japonski častniki zapovedovali Hunguzom.

Baltiško brodovje odpluje.

BEROLIN 10. »Lokal-Anzeiger« poroča iz Petrograda: Baltiško brodovje odpluje na skrajni Vzhod najbrž dne 16. t. m. Poveljnik Roždestvenski je že razvil svojo zastavo na oklopaži »Suvarov«. Brodovje obstoji iz 60 ladij, med temi je 8 oklopaž in devet oklopnih križark.

Francozki konzularni agent v Niu-čvangu na svobodi.

PARIZ 10. Kakor poroča »Matine«, so japonske oblasti v Niučvangu izpustile zaprtega francoskega konzularnega agenta ter pripoznale njegov diplomatični značaj. Francozki odposlanec v Pekingu je sporočil to v Pariz s dostavkom, da je vsa stvar poravnana.

Iz Port Arturja. Naskok na Volčji hrib.

PETROGRAD 10. (Uradno). Brzjavka admiral Aleksajeva na carja od dne 7. t. m. se glasi: General Stesal je sporočil: Dne 27. julija ob 5. uri zjutraj je sovražnik, potem ko je prodiral z močnimi topniškimi silami, prišel na vsaj fronti svetljati. Izlasi je bil sila naskok na hrib Juplaza. Ob 8. uri je bil sovražnik z velikimi izgubami povsod odbit. Mi smo držali skozi dva dni vse pozicije proti mnogim številnim sovražnim armadam. Dne 30. julija ob 4. uri zjutraj so prišli Japonci z 5 divizijami zopet naskakovati naše pozicije na Volčjem hribu. Pred ogromno premočjo sovražnikovih sil in radi naše šibke pozicije so dobile naše čete povelje, naj se

umaknejo brez boja na bližnje pozicije. Čete so se umaknile v popolnem redu pod varstvom topništva, ki je zamoglo s točnim streljanjem na kratko daljavo popolnoma zadržati prodiranje Japoncev. Naš h zhub, ki niso velike, se ni zamoglo še določiti. Zguba Japoncev so pa zelo velike. Sovražnik je imel v bojih od 26. in 27. julija nad 70.000 mož in znatno število oblegovalnih topov. Razpoloženje čet je izvrstno, zdravstveno stanje dobro.

Kaj pripovedujejo potniki?

LONDON 10. Reuterjev biro poroča iz Čifu: Potniki, ki so dne 6. t. m. zapustili Port Artur v džunkah, izjavljajo, da ni bilo dne 6. t. m. nikake bitke, le ruske in japonske baterije so vrstoma streljale. Od 28. julija naprej so tudi ruske vojske ladje »Pobjeda«, »Retvizan«, »Poltava« in »Peresvet« o prilikah posegale v boj. Neki inženir, ki dobro pozna razmere v Port Arturju, je izjavil, da potrebujejo Japonci štiri tedne, da pridajo zavzete pozicije ter nastavijo oblegovalne topove. To zamorejo izvršiti le ob ognju ruskih topov.

LONDON 10. Iz Čifu s včeraj poročali: Tukaj se je slišalo v ponedeljek od 10. in pol zvečer do 3. in pol zjutraj od Port Arturja sila streljanje topništva.

Brzjavne vesti.

Velik požar v Šmohoru.

BELJAK 10. Po velikem naporu številnih gasilcev in vojakov pešpolka št. 17 se je posrečilo proti jutru 9. t. m. omejiti požar v Šmohoru. V tovrsto so morali porušiti nekoliko hiš. Približno 100 poslopij je pogorelo, med temi tudi cerkev in okrajno glavarstvo, v katerem so zgoreli vsi spisi. Požar je izbruhnil na pošti ter se je z velikansko hitrostjo razširil na bližnja poslopja vse do kolodvera. Od ljudi ni ponesrečil nihče, »gorelo je pa mnogo živine. Pogorelo je tri četrtine trga. Mnogi so rešili le golo življenje. Sreča je bila, da je bilo v trgu nastanjeno vojaštvo, ki je pomagalo pod vodstvom generalmajorja Hortsteina gasiti.

Ameriške zvezne države in Turčija.

WASHINGTON 10. (Reuterjev biro). V ministerskem svetu je državni tajnik Hay pojasnil vzroke, zakaj da je bila eskadra odposlana v Šmorno. Nedavno so pričela pogajanja s Turčijo. Ako ista ne vspeje, je možno, da zapusti ameriški odposlanec v Carigradu svoje mesto ter se poda na admiralstvo ladijo, veld česar se položaj poostri.

Kronanje kralja Petra.

BELIGRAD 10. Kronanje kralja Petra se bo vršilo v Belemgradu dne 21. septembra, miropomazanje pa pozneje v samostanu Žiča.

Vojska ladija »Elizabet« v Šangaju.

DUNAJ 10. Glasom brzjavnege poročila je dospela vojna ladija »Elizabet« v Šangaj, kjer ostane tri tedne.

Čunčuzi med Šilko in Argunom, in če bi se ram posrečilo zajeti jih tam, zmanemo jih v zagati, kamor so se sami spravili.

»Seveda«, sem povzel jaz, »ob straneh reka, za hrbtom voda, pred njimi pa kozaške sulice. Hej, to bi bil boj«.

»To bi ne bil več boj, marveč mesarsko klanje. Borili bi se s pogumom čupa, in dali bi se raje sesekati, nego da bi se udali. Poznam jih satane; raje pade in gre v džeheno (peklo), nego da bi prošil milosti«.

»Eh, posebno se ne bodo držali; kako so pa pri Šohondo tekli«.

»Seveda so leteli, ali pomisliti se mora, da je pri njih tudi strah deloval. Zbali so se, ker se niso nadejali, da bo njih napad odbit, pa so raje hrbet pokazali. Tu bodo pa Čunčuzi v premoči, vendar mislim, da bo zmaga naša«.

»Zmaga bo naša, živijo!«
In čaše so zazvenele s čistim, zvonkim glasom.

»Na srečo in hrabrost kozaško!« napil je Surov.

Kralj Edvard na potu v Marijine vari.
LONDON 10. Kralj Edvard je odpoval danes opoldne preko Port Viktorja in Kolonje v Marijine vari.

Kolera.

CARIGRAD 10. V sled nekega slučaja kolere v Baku, je najviši zdravstveni svet zaukazal, da se zdravstveno preiščejo vse provenijence iz ruskega pristanišča v Batumi.

Štrajk.

TOULOUSE 10. V minoli noči je prišlo med številnimi izgradniki, ki so se pridružili štrajkujočim kavarniškim natakarjem in med vojaštvom do spopadov, pri čemur je bilo ranjenih 9 orožnikov in 6 policistov. 20 oseb je bilo aretovanih.

Dve vojni ladiji za Anglijo.

GLASGOW 10. Angleško admiralsko poveljništvo je zahtevalo od ladijedelnice na Clydu, naj predloži ponudbe za dve novi vojni ladiji, ki naj presežejo vse, kar se je gleda oboroženja in oklopov dosedaj doseglo. Novi ladiji bodete imeli 16.500 ton. in veliko brzino. Ponudba je predložiti do 20. septembra t. l.

Angleško gospodstvo v južni Afriki.

(Dopis iz Johannesburga.)

Tako daleč je že privedla angleška — svoboda, da v tem najbogatejšem zlatem svetu, v Transvaalu, trpe lakoto in poginjajo tisoči in tisoči vseh narodov. Usmiljenje, pomoč — to sta tu nepoznana pojma. Še konzuli se ne brigajo za nobeno stvar. Čemu tudi? Saj oni sami imajo polne trebuhe. Ozi živje v lepem soglasju in se kratkočasijo s — civiliziranimi Angleži, in ne vedo, kaj se to pravi: biti lačen. Rokodolci raznih vrst so že začeli bolj v čeno delati, nego v Evropi, po 2—4 šilinge na dan. A na tisoče jih je, ki še tega nimajo. Doktorji, masinisti, ključavničarji, kovači, mizarji itd. morajo zemljo kopati, tolči kamenje na cestah, čistiti čevlje drugim ljudem na ulicah notri med kafri itd., ako hočejo živeti. Tukaj ni nikakega podpornega društva, nikake organizacije v varstvo delavca, nikakega socialnega gibanja — nič, nobena korisna naprava v varstvo siromakov. Zato si beli človek nikakor ne mora pomagati tukaj. Da, tako se godi v teh žalostnih krajih: človek je prišel od daleč, riskira denar, zdravje, življenje, pripravlja kolonije za naslednike, na tisoče in tisoče jih umira tu na tlu in lepri in na raznih družih kužnih boleznih — a za vse to je tu človek najbolj zatiran. Škandal, večna sramota za civilizirano Veliko Britanijo! Dal Bog pravični, da bi se kmalo pisala — Mala Britanija! Anglež ni le požrešen, ne hlepi le po bogatstvu, ampak je tudi trd, brez usmiljenja, zatiralec — brez srec. Naj le žalostno po

Spet smo trčili.

»Na veselo svidenje po bitki!« je zaklicala Aksinija in tudi na to smo pili.

Svidenje? Ej to je kaj čudna reč!

Greš v boj, ne čutiš niti mrvice strahu, a glej! Približal se ti je odločilni dan, tedaj se te pa polotuje nekak občutek, čuden in nenavaden. Steer je to neke vrste strah, a ozi strah, ki ga navadno čutimo, ni to. Pri bratru traja ta bojazen le malo časa; ko je zagrml prvi strel, ko se zadonela povelja je zopet miren. Sree tolče kakor po navadi in nič ne kaže na kak nenavaden položaj. Nekaj imaš vendar pred bitko: vprašanje, se bomo li še videli? Gusto frče kroglice, in ali ni med njimi tudi katera za te?

»Upajmo, da se bomo videli vsi zdravi, kakor smo zdaj tu pri našem prijaznem gostitelju, gospodu Dimitriju! Na mnogaja leta!«

»Živela njegova ljubezniva hčerka, gospica Sinja!«

Navdušen odziv je dobila ta napitnica uljudnega Surova, ki je takoj popravil, kar

ginjajo tisoči okolo njega. Nič ne deno. Da le on grabi!

Danes je tu več nego 40.000 ljudi, ki bi radi odšli, ko bi mogli. Ali ne morejo, ker so popolnoma brez sredstev.

Angleški kralj Edvard pa hodi med tem neprestano okolo, da bi prikupil sebe in svojo Anglijo. Nu, jaz menim, da velesile dovolj poznajo tisto angleško politiko hinavstva.

Angleži delajo sedaj lepa obraza na vse strani. Celo nasproti Rusiji skuša oficijelna Anglija delati prijazen obraz. O, kdo ne ve, od kod ta angleška ljubeznjivost: Indija je kamen, ki težko leži na angleških železnicah.

Tukaj, za Pietersburgom so se kafri dvignili, ker ne morejo živeti. Anglež dovaja Kitajce v deželo, črncu pa ne daja dela. Pač pa iztirjuje hude davščine.

Na kratko: pojdi Evropejec kamor hočeš, nikjer ne boš tako zatiran, kakor tu, kjer gospoduje kruta roka — civiliziranega Angleža. Ponavljam, da stotine in stotine je tu pridnih in spretnih rokodelcev, ki morajo okoli bogatih, zlatih rudnikov — spavati po kanalih in rovih. A pomoči je ni od nobene strani!

Johannesburg je najbogateje mesto vse južne Afrike, a tudi najbolj umazano, razrušeno. Nešteto trgovcev je že zaprlo svoje trgovine in so odšli.

Tako sem vprašal nekoč nekega Angleža, zakaj so bili šli dobrovoljno se vojskovat proti Burem, ko se je vendar tedaj dobro služilo po 20—30 šilingov na dan? Zdal pa je slabo in se treba zadovoljevati z 2—3 šilingi, če nočeš biti lačen? Anglež mi je odgovoril: Za stran mene naj bo. Dokler moja zastava plapolja nad mano, je vse dobro.

Uboga južna Afrika! Pripravlja se ti usoda Indije. Kamor je stopila »kolonizacijska« noga Angleža, tam se začne gospodarstvo, ki pije kri domačinom in jim ruši blagostanje.

Slovenec.

Rusko-japonska vojna.

Trst 10. avgusta 1904.

Ko so japonski listi prinesli vest, da si je poveljnik trdnjave portarturske, general Stesal, iz obupa vzel življenje, ker mu posadka sili v kapitulacijo, smo menili, da više... ali prav za prav niže v tinitnik laži ni možno več. Ta vest je bila tako gorostana v svoji brezumnosti in neverjetnosti, da smo prav zares menili, da se je japonska brezobraznost s to vestjo povzpela na svoj višek. Ali, motili smo se in uverili smo se, da še ne poznamo dovolj japonskih poročevalcev. Njihov tinitnik laži je brez dna, pravo brezdnost. Čim je jedna vest priletela požegetala živce japonskim križem sveta, pa povlečejo iz tinitnika drugo, ki nam požegeta

sem jaz zagrešil, ko sem napil samu Dimitriju.

»Sedaj pa, gospoda moja, pojdemo k počitku do jutri zjutraj, do štirih. Tvoja se je pripraviti na jutrišnje napore«.

Potem smo se še zahvalili za prijazno postrežbo, nakar smo šli narazen. Surov je šel na na svoj dom, mi trije pa v svojo spalnico.

Aksinija nam je še obljubila, da priredi jutri dober zajutrak, kajti »dan bo hude«, pristavila je zdihojé. Sveda jej je bilo za njenega Saratua, ki je šel tedaj prvičkrat v boj. Ni lahka stvar, gledati suhim očesom in hladnim srcem, kako odhaja ljubi na boj, iz katerega se morda ne povrne več.

Tudi mojima tovarišema ni bilo lako pri sreč. Sumpava moram prav za prav izvzeti, kajti on je že prejel svoj ognjeni krst v vojni Tunguzov z Jakuti, kjer me je rešil ujetništva.

(Pride še.)

PODLISTEK.

51

Azijske povesti.

Iz zapiskov priobčujo Anatol.

XII.

Med tem je prišel Surov nazaj ter povedal, da pojedemo zjutraj ob štirih na pot, in da bo v prihodnjih dneh odločilna bitka.

»Morda že jutri«, pristavil je še nazadnje.

»Kaj jutri že?« sta povprašala Aksinija in Dimitrij s strahom.

»Lahko že jutri; saj sovražniki niso več daleč«.

»Kje pa so? Ali se ve za gotovo?«

»Prav za trdno seveda nihče ne more povedati. Vendar izvemo kmalu, kje imajo svoj brig«.

»Kje pa so zdaj? Kako sodite ko zaki?«

»Po najnovejših vesteh soditi, so zdaj

živce še radikalneje. Komaj si je general Stessel sam končal življenje, pa so Japonci ujeli Kuropatkinu z vsem njegovim štabom vred! To je bilo sinoči radosti v taboru japonofilov! Na stotine in stotine ljudi se je gnetlo na Lesnem trgu pred uredništvom »Piceo-a«, ki je debelo tiskano razobesil to blagovestje o zajetju Kuropatkinu in njegovega štaba, kakor je v svojem listu s črkami, debelimi kakor palec, naznačil smotnost Stesselov, a ne da bi bil v naslednjem izdanju le z eno besedo omenil, da se ona vest ni potrdila. Tako daleč ne sega honetnost slavne lista z Lesnega trga tržaškega. Najvini ljudje naj le nadalje verujejo, da se je zgodilo, tudi če se ni. Kaj čuda torej, da tista najvina nevedna masa kar topi v občudovanju junaštva japonskega, in je uverjena, da čini Japoncev so brez primera v vsej zgodovini! Tako je že dresirana ta masa, da pozna za dogodke v tej vojni le dve označnji: japonske zmage in ruski porazi.

Ubogi ruski generali! Taka pa jim še ni predla nikdar. Na ukaz japonofilov morajo igrati najrazličnejše vloge, da so dogodki na bojišču tem drastičnejši. Danes s mora Stessel ubiti, jutri se mora Kuropatkin dati ujeti, vsako toliko si morata biti Kuropatkin in Aleksejev v laseh, potem mora Kuropatkin klovatati kakkega velikega kneza itd. itd. Da se le zabava in naslaja tisti japonofilski svet in — vestni poročevalci vlečejo svoje nagrade.

Mi pa pravimo, kar smo rekli že večkrat: kadar japonofili pripovedujejo bajke, je to znak, da ne vedo kaj pripovedovati.

Io res: z istega bojišča v Mandžuriji, kjer naj bi bili zajeli Kuropatkinu in njegov glavni štab, je sploh ni ne včeraj ne danes nijedne vesti o kakem važnejšem dogodku! Zato japonofili pripovedujejo bajke. Pač pa prihaja iz Berlina sporočilo o bližnjem dogodku, ki bo velike važnosti za bodoči razvoj dogodkov na skrajnem Vztoku. Berolinski »Lokal Anzeiger« je dobil namreč vest, da baltičsko brodogradnja, sestojča iz 8 oklopnjač, 9 krčark in 43 drugih vojnih ladij, odpluje iz Kronstadta dne 16. t. m. Zapovednik tega brodogradnje, Roždestvenski, da je že razobesil svojo zastavo na oklopnjači »Suvarov«. Transportne ladije, ki vozijo vojni material in premog za to brodogradnjo, so deloma že odplule iz Kronstadta.

Nemci in država.

Iz Heba na Češkem prihaja jako čudna vest, ki se bo maraikomu zdela neverjetna. Kakor znano pojde naš cesar v Marijine Vari na Češkem, da obišče tam angleškega kralja. To priliki se je hotelo parirati in povabiti cesarja, da bi tem povodom obiskal tudi mesto Heb. V tem mestu Hebu pa je naš glasoviti Jurij Schönerer častni meščan. — In kakor tak je uprizoril demonstracijo proti temu, da bi avstrijski cesar prišel v mesto, kjer je on, Schönerer, veliki občudovalec Bismarckov in propagator bodoče velike Nemčije do Adrije, častni občan. Šel je namreč tja k mizi in je napisal pismo županu Bernardinu, v katerem pismu žuga, da položi častno občanstvo, ako bi se mestni zastop udeležil vstopnega cesarjevega. Vleč tega pisma se je res več občinskih svetovalcev zbralo na posvetovanje, toda ni znano še, kaj so sklenili.

Od strani Schönererja smo privajeni marsičemu, ali take resolutnosti ne bi bili vendar pričakovali. Kar je storil Schönerer, meča kaj čudno in karakteristično luč — pa ne na Schönererja. O tem možu se ve, kako misli in čuti in kaj želi v svojem srcu. Mož je odkrit in govori naravnost. Ali ta demonstracija Schönererjeva kaže v čudni luči tiste patetizirane patrijete, tiste tajne svetovalce in državne uradnike, ki tekmujejo s Schönererjem v nemškem radikalizmu. Ozi vedo dobro, kam vodijo Schönererjeva pote, vendar mu slede po teh poteh! Taki so tisti možje v tisti stranki, ki se je nekaj šopirila kakor »ustavoverni«, a se sedaj bahati kakor »državna strelka«, taki so ti politiki, ki hvalijo sami sebe do neslanega, da so oni steber, na katerem jedinem stoji država. Seveda bodo sedaj odklanjali Schönererja. Nič jim ne koristi. To bodo le fraze, ob katerih stoji dejstvo, da so se vsikdar pokorili Schönererju — istemu Schönererju, ki z nenavadno odkritostjo odlaga častno občanstvo mesta, v katero prihaja avstrijski cesar — in se po njegovem diktatu radikalizirali! Ti tajni svetovalci in e. kr. profesorji so, na katere meče Schönererjeva demonstracija čudno in karakteristično luč. — Tudi v tem je naša Av-

strija specialiteta, da ima tako — »državno stranko«.

Protektorat nad katoliki na Jutrovem.

Neki dostojanstvenik dunajske nunciature je izjavil, da rimska kurija v kratkem ukrene potrebno glede protektorata nad katoliki na Jutrovem. Vatikan da najbrž prednost Avstriji, temveč, ker bi bila sama Turčija s tem zadovoljna.

Z drugih strani pa zatrjujejo, da konflikt med Franceljo in Vatikanom ne dovede do takih globlje rezočih sprememb, posebnost pa ne glede takozvanega »latinskega protektorata« na Jutrovem in na skrajnem Vztoku. Zelo da je dvomiti tudi na tem, da bi Avstro-Ogrska ali celo Nemčija hotela vsprejeti, kamoli da bi stremili po tem protektoratu. Avstrija ali Nemčija bosta eventualno gotovo radi ščitili varstva potrebne katoliške zavode na Vztoku, ali da bi hoteli želiti Francijo s tem, da bi prevzeli nje nasledstvo, to da se zdi izključeno.

Drobne politične vesti.

Zasedanje deželni zborov. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da bodo koncem septembra sklicani vsi deželni zbori. Začetkom meseca novembra bo sklican pa državni zbor.

Ministerski predsednik dr. Koerber nastopi svojo pot v Galicijo še ta mesec. Dne 27. t. m. dospel je v Krakovo. Vse to »inspekcijsko« potovanje bo trajalo do 8. septembra. Radovoljno oficijozni »Fremdenblatt« zatrja, da je prebivalstvo Galicije vse srečno radi tega obiska in da hoče storiti vse možno, da bo njegovi ekscelenci bivanje v Galiciji kar najprijetnejše. Od kodaj je »Fremdenblatt« poklicani tumači mišljenja Poljakov in Malorusov v Galiciji? No, pa potrpijo še malo dni. Saj doživimo, ako bo bežja volja, in bomo videli.

Dvojna mera. Pod naslovom: »Hrvatske starine v Bosni in Hercegovini« piše »Narodna Obrana« v Ojeku: »Čujemo, kar nam je neprijetno, da se po Bosni in Hercegovini od strani členov preiskovalcev dežel. muzeja ne pazi tudi na hrvatske starine. Preiskovalci jih ne odkopavajo oziroma odkopane zapuščajo ali zakrivajo. Tako doznajemo n. pr., da so v nekaj krajih v Hercegovini na grobeh pri Čapljinu dve starohrvatski baziliki, kateri hočejo porušiti, da bi tako tam ostale le rimske starine brez hrvatske prevlake.«

Volitev v deželni zbor za mesto Gorica na mesto dra. Graziada Luzzatta je razpisana na dan 1. septembra 1904.

Boj proti alkoholizmu v ljudski šoli, način in sredstva, katerih naj se poslužuje isti!

(Konferenčni referat Antona Lebanu, nadučitelja v Komnu.)
(Dalje.)

Ogreko naučno ministerstvo je poskrbelo pred vsem za to, da se čtivo že v prvem začetku uredi v tem z mislu. Prva odredba ukazuje, da se mora v pravila mladenških društev vsprejeti točka, da ima društvo tudi namen, da mladino, ki ni več dolžna obiskovati šole priučava z merenemu življenju ter jo odvrta od gostilen in drugih sličnih zabavišč. — Druga naredba na vse občine in šolska nadzorništva se glasi: Ni potreba razkladati na dolgo in široko, kako je neumereno uživanje močnih pijač pogubno za telesno in duševno zdravje človekovo ter za vse njegovo moralno življenje. — Ako to uživanje postane navada, uničuje zdravje človekovo, jakost njegove volje, morale, vsega organizma, ruši mir v družini, in zaradi tega propadajo moralno in strdajo marsikateri pomilovanja vredne družine. Čas razvoja postaja po uživanju alkohola najpogubnejši širitelj pijanstva, zato se morajo upotrebiti vsa sredstva, da se mladina očuva te strasti.

Ministerstvo za uk in bogočastje je priobčilo že pred več leti nadzornikom odredbo, po kateri je deci obojega spola pred 15. letom, torej šolski mladini, zabranjeno zahajati v krčme in obiskovati javne plesne zabave. Izdana je bila ta naredba z namenom, da bi se občine vzdržale, da bi izdale alične ukrepe. Občinam je zaukazano, da

mladini pod 15. letom prepovejo obiskovati krčme in mesta javnih zabav.

(Pride še.)

Domače vesti.

Iz mestne delegacije. Mestna delegacija je v svoji zadnji seji (med drugimi) stila tudi nastopne sklepe:

Eksekutivi se daja na razpolago 2000 K, da jih povodom cesarjevega rojstnega dne razdeli med uboge. Mestnemu tehničnemu uradu se dajajo na razpolago sledeča v proračunu za leto 1904. vsprejeta zneska: 20000 K za nadaljno popraviljanje in kanalizacijo ulice Miramar in 3500 K za uravnavo in razširjenje v Lonjeri in za napravo enega kanala v vasi. Dalje se stavljajo na razpolago istemu stavnememu uradu: 14000 K za dovršenje del okolo cerkve pri sv. Jakobu in za zgradbo novih glavnih stopnic. 500 K za popravilo glavnih stopnic cerkve pri sv. Ivanu, za pobarvanje vrat in pobečenje zidov. Odobren je bil trošek 40 K za popravilo poti ob urodu na pokopališče na Katinari.

Financijsko položenoje tržaške občine. V 6. svojem članku zavrača »Triester Zeitung« trditve v spomenici municipalne delegacije, češ, da občina tržaška prispeva 46 1/2 % za javno varnost. Ta znesek se je že v letu 1898 znižal na 37 3/4 %. Tudi ni res, da spada v Trstu za vojnška nastanjanja K 1.147 na vsakega prebivalca. V letu 1902. so znašali izdatki za ta naslov 260.714 K 13 stot., dohodki pa 156.889 K 26 stot. Torej je znašalo obremenjenje občine le 103.824. Ako se ta svota razdeli na 180.000 duš vidimo, da niti od daleč ne spada toliko na vsakega prebivalca kakor trdi spomenica municipalne delegacije.

Ta spomenica se sklicuje tudi na troške, ki jih ima občina z vzdrževanjem srednjih šol: realke, gimnazija in ženskega učiteljskega. Za leto 1902 da so znašali ti troški 376.641 kron. Teh troškov da bi bila občina rešena, ako bi vlada se svoje strani, kekor velevala državni osnovni zakoni, enovala tudi za Italijane viša učilišča v njihovem materinem jeziku, mesto da sanje nemške srednje šole. —

Proti tej trditvi v spomenici municipalne delegacije konstatuje »Triester Zeitung«, da se je vlada v letih 1895. in 1896. izjavila pripravljeno prevzeti mestno realko in gimnazij v lastno rečjo ter pridržati italijanski kakor učni jezik. Ali mestni svet se je izrekel proti temu, da bi država prevzela ona zavoda, in je izjavil, da se ne bo udeleževal tozadevnih pogajanj. Vsprito teh dejstev ne treba nobenega drugega komentarja.

Delegacija trdi v svoji spomenici, da ima občina nekako pravico, da jo država podpira za bolnišnice in sosebno za ono za nalezljive bolezni. Tu gre za bolnišnico v izoliranje bolnikov v mestu, kjer premnogi stopajo z morja na kopno državo, torej gre tu za zavod, ki ne koristi samo mestu tržaškemu, ampak vsej monarhiji, ker brani to poslednjo pred zanašanjem nalezljivih bolezni.

»Triester Zeitung« priznava, da je bolnišnica pri sv. Mariji Magdaleni uzorna, ali državo ne veža nobena določba zakona, da bi morala prispevati za gradajo in vzdrževanje bolnišnice. Vendar pa ni vlada nikdar očrnila podpore, v kolikor je mogla podpirati. Za bolnišnico v Trstu je na pr. določila 274.963 kron iz dohodkov državne dobrodne loterije.

Naloga nemških učiteljev ob jezikovnih mejah. Dne 7. in 8. avgusta je zborovala v Mariboru »Zveza avstrijsko-nemških učiteljskih društev«. Na tem zborovanju je nekdo govoril o nalogi, ki jo ima učitelj ob jezikovnih mejah. Ob tej priliki so ti nemški šovinisti kar hrustali obmejne Slovenice. »Domovina« obžaljuje te nemške — pedagoge, ker si v toli resnih časih niso znali izbrati drugega primernešega predmeta in da se na dnevni red učiteljskega, torej nepolitičnega zborovanja postavili takov politično-izzivalen govor, naperjen proti eni tretjini prebivalstva v deželi. In potem prihaja v »Domovini« — mutatis mutandis — tista stereotipna pripomba: ako bi kaj takega storilo kako slovensko učiteljsko društvo itd. itd.

Enkrat za vselej! Od raznih strani nam prihajajo pritožbe o zapostavljanju naše narodne stvari po raznih lokalih. Od sv. Ivana nam tožijo opetovano o protislovenskem postopanju v tamonjski kavarni. Od »Aurora« nam zopet tožijo, da se tam, vkljub

temu, da v ta lokal zahaja nad polovico Slovencev, svirajo le nemški in laški komadi itd.

Mi moramo le ponavljati, kar smo pisali že opetovano, da naj namreč gostje sami izvajajo posledce, čim vidijo, da se v katerem lokalni zapostavlja — ali celo žali naša narodnost.

Saj ni nikjer zapisano, da se mora zahajati v ta ali oni lokal! Vsakdo naj zahaja tja, kjer je dobro postrežen, in kjer va, da (vsaj po možnosti) podpira svoje ljudi — ki ga gotovo ne bodo žalili!!

Prva narodna mirodilnica v Trstu. Pišejo nam:

Mirodilnice (drogerije), ki bi bila v slovenskih rokah še nismo imeli v Trstu do sedaj. Naš Simon Skrinjar je prvi, ki je nam tržaškimi Slovincem odpomogel v tem pogledu. Njegova mirodilnica se nahaja v ulici Farneto št. 33 v novi palači. Imeli smo priliko ogledati si to novo narodno podjetje in smemo reči, da je eno najlepših te stroke v Trstu. Našim narodnim krogom v obče in še posebe slovenskim gospodinjim, priporočamo najtoplejše, naj se odslej poslužujejo za vsako potrebo le v tej mirodilnici. Upamo, da bo ta prva mirodilnica, nahajajoča se v eminentno narodnih rokah, popolnoma vspevala in da se bomo v tem slučaju držali vsi gesla: Svoji k svojim!

Vodnomočna naprava z izdelavo električne moči ob Soči v občini Trenta. Tvrška Ganz & C., strojarnica na Dunaju, namerava napraviti na najvišem delu Soške rabe v občini Trenta vodnomočno napravo za izdelavo in prenosanje električne moči v Gorico, v Furlanijo in v Trst. V ta namen nameruje sezidati blizu izvirka Soče 11 metrov visoko dolinsko zajezo in prijeti na primeren način izvirke kranjsko-gorskega postranskega potoka, potem potokov Zadnice in Minarnice, da bodo gonili napravo 8 turbin po 4500 P. H. v vasi Soča in sicer na zemljiški parceli št. 32, 35 in 34/I.

V to svrhu razpisuje e. k. okrajno glavarstvo v Tolminu komisijonalno poizvedovanje in razpravo na dan 24. avgusta in prihodnje dneve. Eventualne prigovore, ako niso bili že pisмено podani na rešenem glavarstvu, bo podati na tej razpravi, ker seer bi se smatralo, da so interesi zadovoljni z omenjeno napravo, ozirom z odstopom v to potrebnega zemljišča, in bi se — brez vsega ozira na poznejše prigovore — dovolila omenjena naprava, ako se ne pride uradoma do kakih pomislekov. Naerti in tehnični opis projektirane naprave so razpoloženi na okrajnem glavarstvu v Tolminu interesentom na upogled do komisijkega dneva.

Pevsko-bralno društvo »Slovenska Lira« pri sv. Mar. Magdaleni spodaj (pod Katizaro) vabi na koncertno veselico s plesom, katero priredi v nedeljo, dne 14. avgusta na dvorišču gostilne g. Josipa Kariš (po domače Bako).

Vapored: 1. Parma: »Mladi vojaki«, godba. 2. Pozdrav predsednika. 3. Jenko: »Naprej«, godba. 4. Brajša: »Predobri Božji«, možki zbor. 5. Tušek: »Sinfonija«, godba. 6. Deklamacija, deklamuje g. A. Gregorič. 7. Klarčič: »Moj arce moje«, duet, godba. 8. H. Volarič: »Domovini«, možki zbor. 9. Zajc: »Večer na Savi«, godba. 10. »Planinar«, mešan zbor. 11. Foerster: »Planinska«, godba. 12. »Na straži«, možki zbor. 13. Bendl: »Krčmar na morju«, godba. 14. »Naši zvezda«, mešan zbor. 15. Beider: »Slavjanske melodije«, godba. 16. J. Š.: »Trije Tički«, igra v enem dejanju. 17. Slobodna zabava in ples. — Petje bo vodil društveni pevovodja g. J. Bonano. — Pri koncertu in k plesu po svirala Wagnerjeva godba. — Začetek koncerta točno ob 5. uri popoldne. — Po veselici začne ples, ki traja do 3. ure zjutraj.

Vstopnina na koncert 50 stot. za osebo: k plesu za možke 1 krono, za ženske 60 stotink.

Na obilno udeležbo uljudno vabi odbor.

NB. V slučaju slabega vremena vrši se veselica dne 27. t. m.

Devin. Bralno-pevsko društvo »Ladija« v Devinu priredi dne 11. septembra veliko veselico v korist družbe sv. Cirila in Metodija.

Ker pa naša vsa nima toliko moči na razpolago, da bi same povzdignile veselico do sijajnega vsepa, se obrča podpisani odbor do vseh bratskih društev od blizu in daleč, da bi ista prisločila podpisanemu na pomoč in bi v dan veselice prihitela v čim več-

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond 29.217.694.46 K Izplačane odškodnine: 78.324.623.17 K
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premičnine požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in nakupatelneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Zlatar
DRAGOTIN VEKJET
(C. Vecchiet).
TRST. — Corso štv. 47. — TRST.
Priporoča svojo prodajalnico zlatanine, srebrnine in žepnih ur. — Sprejema naročbe, poprave srebrnih in zlatih predmetov ter poprave žepnih ur.
Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmerne.

Trgovcem z jestvinami
v Kozini in okolici priporoča svojo
veliko zalogo moke
iz parnih mlinov Schoeler & Co dvornih zalagateljev
v Ebenfurtu in na Dunaju
IVAN ŠIŠKOVIČ
trgovec v Kozini.

M. SALARINI
v ulici Ponte della Fabbra št. 2.
(Vogal ul. Torrente).
Prva zaloga izgotovljenih oblek za moške, dečke, Jope črne in barvane v velikem izboru ee od satena in platna, kostumi saten ali platneni za otroke. Velik izbor snovij za obleke po meri, ki se izgotove v lastnej krojačnici; 600 oblek po K 10 za moške, 400 po K 8 za dečke. Zaloga je vedno obložena z izdelki najboljših tovarov Čezke Kormina in Cervinjana.
PODRUŽNICA:
„ALLA CITTA DI LONDRA“
ul. Poste nuove št. 5. (vogal ul. Torre bianca)

Prostovoljna
sodna dražba nepremičnin
Pri c. kr. okrajnem sodišču v Kamniku je po prošnji lastnic gosp. Marije Fischer, starejše in nedoletnih, Marije, Ane, Henne in Josipine Fischer na prodaj po javni dražbi zemljske vložke št. 224 kat. obč. Kamnik tvoreči »hotel Fischer«; k temu spada h. št. 99 v Kamniku, vrtni salos, ledenica, drvarnica, kopalnica, gospodarsko podplje (obstaja iz remize za voze, hleva in šupe za svinjo), velik lep senčnat vrt in vsa za obrat hotela potrebna priključila, kakor: tudi premičnine; za vse to se je ustanovila izključna cena v znesku 50.000 K. Dražba se bo vršila
dne 25. avgusta t. l.
dopoludne ob 9. uri pri tem sodišču.
Ponudba pod izključno cenno se ne sprejema. Na posestu zavarovanem upnikom odtajo njihove zastavne pravice. Brez ostra na prodajno ceno. Dražbeno izkupilo je založiti pri tem sodišču.
Dr. žbane pogoje je mogoča vpregledati pri tem sodišču v sobi št. 3.
C. kr. okr. sodišče v Kamniku, oddelek I.,
dne 5. avgusta 1904.

Najlepša večerna zabava
je prisostvovati
koncertu v ljudskem vrtu

Za bolne na želodcu.

Vsakemu, kateri si nakopije želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, vžvanje pomankljivih, težko prebavnih, prevrženih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr. želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom. Jaki in oživlja cel prebavni sistem človeka. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih ceveh in deluje vspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsimi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjuje se čisto že po enkratnem pitju tega vina in nje neprijetne posledice kakor: stiskanje, ščipanje, bitje srca, nepanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vrtni in sistem vrtnih živcev (haemorrhoidne bolečine), odstranjuje se s zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse nečredne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabljenje

navadne posledice slabe prebave, pomanjkljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter. Pri popolnem pomanjkanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otožnostjo kakor tudi pogosti glavoboli in nespanje povzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspehujbo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspehujbo močno menjavo snovi, povpešuje in izboljšuje tvorjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje.

To dokazujejo mnogostevila priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v sekcijskih po 3.— in 4.— v lekarnah v Trstu, Škedenju Miljah, Kopru, Sežani, Trzinu, Ronkah, Fiumiceli, Ogleju, Gradežu, Izoli, Piranu, Pazinu, Buzetu, Postojni, Vipavi, Ajdovščini, Gorici, Gradiscu ob Savi, Korajnu, Kamensu, Camplungu, Cervinjanu, Unazu, Bujah, Vižnadi, Mon obli, Lovanu, Opstiji, Veloskem, Reki, Bukaru, Susaku, Cabarju, Ribnici, Vrhniki, Idriji, Kanalu, Čedadu, Vidnu, Morčanju, Palmanovi, Leticani, Portogruaru, Vodnjanu, Pajju, Labinju, Cresu, Cernomblju, Metliki, Novemestu, Trebnjem, Lidi, Ljubljani, Kamniku, Škofljoki, Kranju, Tolmini, Arcentu, Stanjeju, Codroju, St. Vidu ob Tagliamentu, Pordenonu, Motta di Livenza, Treviso, Lošinju, Arbe, Novi, Cirkvenici, Ogulinu, Vrhovcu, Karlovcu, Jasku, Smolcu, Brezcu, Krsko, Podcetrtku, Pregradi, Rogatec, Celje, Piberk, Radovljici, Trzinu, Tivzu, Rigolatu, Fieze di Cadore, Serarulo, Longarone, Belluno, Conegliano, Padovi, Chioggia, Rovigo, Pago, Zadar; id. kakor tudi v lekarnah vseh drugih večjih ali manjših krajev Isire, Dalmacije, cele Avstro-Ogrske in sosednjih dežel.

Tudi pošiljajo lekarnar v Trstu 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahvala naj se izrečno

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Grand Restaurant Hacker

Sv. Ivana trg štv. 5.

Krasen vrt. Velika dvorana.

Nalašč pripravljena večerja za čas, ko končajo gledališke predstave.

Cene zmerne!

Največji komfort!

Postrežba točna!

Tovarna kisa

Trst — Riva Grumula 6 — Trst.

Zaloga vinskega kisa in različnih specialnih kisov.

Konkurirne cene.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

na vrste rent, zastavnih pisem, priporitet, komunalnih obveznic, sreč, delnic, valut, novcev in deviz.

promete izdaja k vsakemu krepanju.

Polno vplačani akcijski kapital K 1.000.000

Zamenjava in eskomptuje izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavgije.

Bakompt in inkasso mezio.

Daje predjume na vrsd. papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Borvne naročila.

Podružnica v Spljetu

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vridga.

Promet s čeki in nakaznicami.